

Binnenlandse uitwijking uit Brussel wordt kleurrijker

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is een internationale magneet, maar ziet recent per saldo bijna evenveel inwoners wegtrekken naar de overige gewesten van het land als er aankomen vanuit het buitenland. Zij die de hoofdstad verlaten om zich elders in het land te vestigen, zijn vaak jonge gezinnen en meer dan vroeger zijn daar buitenlanders bij. Uitwijking naar naburige gemeenten of naar andere grote steden is de regel. Opmerkelijk is de recent toegenomen uitwijking naar de Denderstreek.

Meer binnenlandse uitwijking dan inwijking

Bij de studie van migraties wordt een onderscheid gemaakt tussen inwijking (immigratie) en uitwijking (emigratie), hetzij binnen de landsgrenzen (binnenlandse migratie) of daarbuiten (internationale migratie). Hier gaat de aandacht (vooral) naar de binnenlandse uitwijking uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (BHG).

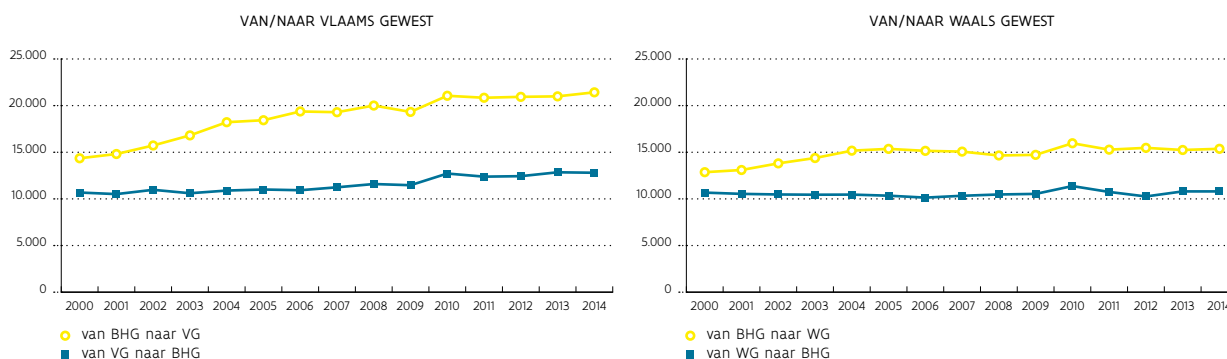
Al jaar en dag is de uitwijking uit het BHG naar zowel het Vlaamse Gewest (VG) als het Waalse

Gewest (WG) groter dan de overeenkomstige inwijking van daaruit naar het BHG. Het saldo van de binnenlandse migraties is bijgevolg negatief voor het BHG (ongeveer -13.000 eenheden/jaar in 2012-2014), in contrast met het positieve saldo uit de internationale migratie van en naar het BHG (ongeveer +16.000).

Er is meer uitwijking van het BHG naar het Vlaamse Gewest (ongeveer 21.000 uitwijkingen/jaar in 2012-2014) dan naar het Waalse Gewest (ongeveer 15.000), terwijl de inwijking naar het BHG vanuit die beide gewesten qua omvang dichter bij elkaar ligt (res-

Migratiestromen van en naar de overige gewesten

Migratiestromen tussen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de beide overige gewesten, 2000-2014, in aantal in- en uitwijkingen

Bron: ADS, bewerking SVR.

Uitwijking per nationaliteitsgroep

Uitwijking van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest naar het Vlaamse en het Waalse Gewest volgens nationaliteitsgroep, periodes 2000-2002 en 2012-2014, in %

UITWIJING NAAR	NATIONALITEIT	PERIODE ▶		
		2000-2002	2012-2014	
Vlaams Gewest	Belg	79,5	67,2	
	Buitenlander	• EU	10,8	18,7
		• Niet-EU	9,7	14,1
	Totaal	100,0	100,0	
	(N)	(44.895)	(63.359)	
Waals Gewest	Belg	85,6	76,3	
	Buitenlander	• EU	8,3	13,5
		• Niet-EU	6,1	10,2
	Totaal	100,0	100,0	
	(N)	(39.769)	(46.086)	

Bron: ADS, bewerking SVR.

pectievelijk ongeveer 13.000 en 11.000). Over de jaren heen is vooral de uitwijking naar het Vlaamse Gewest toegenomen (van afgerond 14.400 in 2000 naar 21.400 in 2014); minder zo naar het Waalse Gewest (van afgerond 12.900 naar 15.400).

Jonge gezinnen wijken uit

Op de meeste leeftijden is er meer binnenlandse uitwijking uit het BHG dan inwijking naar het BHG. Dat geldt in het bijzonder voor de leeftijden tussen 30 en 39 jaar en tussen 0 en 9 jaar. Enkel bij de jongvolwassenen (vooral tussen 21 en 27 jaar) is er duidelijk meer binnenlandse inwijking dan uitwijking.

De toename van de binnenlandse uitwijking (qua aantallen) sinds de eeuwwisseling is zichtbaar bij nagenoeg alle leeftijdsgroepen, maar opnieuw het meest uitgesproken op de kenmerkende leeftijden van de jonge gezinnen (tussen 25 en 39 jaar en 0 en 9 jaar). Omgekeerd is er geen toename van de binnenlandse inwijking naar het BHG op de diverse leeftijden, met als resultaat dat de netto uitwijking op alle typische uitwijkleeftijden is toegenomen terwijl de netto inwijking van jongvolwassenen lichtjes is gedaald.

Meer buitenlanders wijken uit

In de binnenlandse uitwijking van het BHG is het aandeel buitenlanders (personen zonder de Belgische nationaliteit) toegenomen, zowel voor de uitwijking naar het Vlaamse Gewest (van 21% buitenlanders in 2000-2002 naar 33% in 2012-2014) als naar het Waalse Gewest (van 14% naar 24%). Er zijn zowel meer buitenlanders bij van binnen de EU als 'derdelanders' (buitenlanders van buiten de EU).

Universele gravitatie en lokale omstandigheden

De nabijheid speelt een rol bij de keuze van een nieuwe woonplaats. Driekwart van de recente uitwijking naar het Vlaamse Gewest is gericht naar de naburige provincie Vlaams-Brabant (76% van de hoofdstedelijke uitwijking naar het VG in 2012-2014), in hoofdzaak naar gemeenten van het arrondissement Halle-Vilvoorde (68%). Ook centrumsteden buiten de directe omgeving blijken attractiepolen, waarbij Antwerpen (3,2%), Aalst (2,7%), Gent (1,7%), Leuven (1,4%), Mechelen (1,3%) en Oostende (0,9%) de belangrijkste Vlaamse steden zijn.

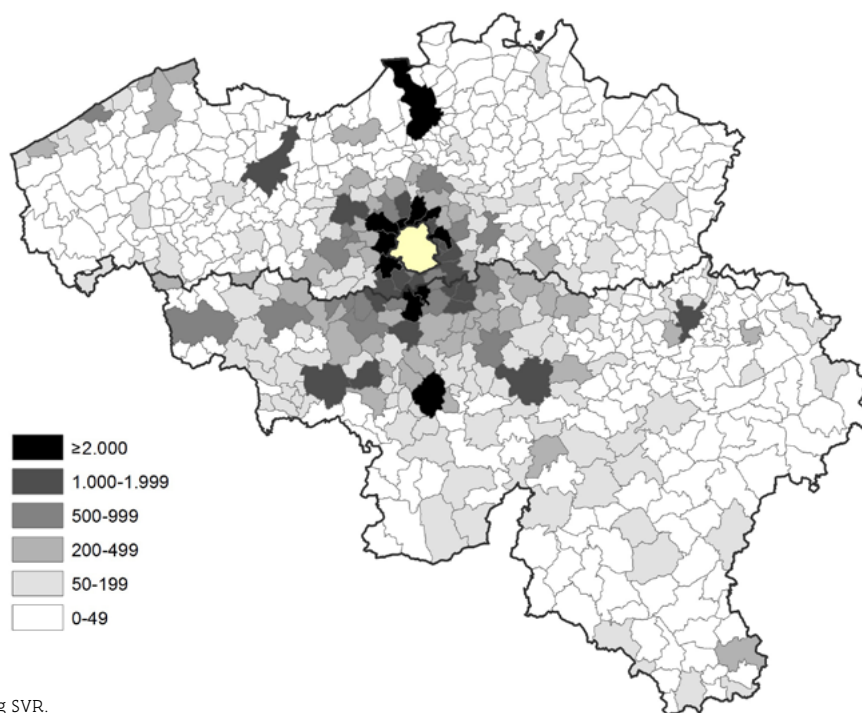
Wie verhuist naar het Waalse Gewest, kiest vooral voor het nabije Waals-Brabant (42% van de hoofdstedelijke uitwijking naar het WG in 2012-2014) of voor Henegouwen (32%). Evenzo zijn de grote Waalse steden belangrijke bestemmingen, zoals Charleroi (5,7%), Luik (3,8%), Namen (3,2%), La Louvière (3,0%), Bergen (2,8%) en Doornik (1,2%), naast kleinere steden als Ottignies-Louvain-la-Neuve (2,9%), Nivelles (2,7%), Gembloux (1,4%) of Ath (1,1%).

Topbestemmingen in de Vlaamse Rand zijn Dilbeek, Vilvoorde, Sint-Pieters-Leeuw en Zaventem, maar de laatste jaren is er ook verhoogde uitwijking naar Merchtem, Meise of Asse. In de Vlaamse Rand gaat het vaak over een verhuis vanuit aangrenzende gemeenten. In Vilvoorde bijvoorbeeld zijn er veel inwijkelingen uit het naburige Schaarbeek of uit Brussel-stad (samen 52% van het totaal voor Vilvoorde in 2012-2014); in Sint-Genesius-Rode komt de helft uit Ukkel of Elsene (52%); de helft in Dilbeek komt uit Anderlecht of Sint-Jans-Molenbeek (48%).

Verspreiding van de binnenlandse uitwijking

Uitwijking uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest naar steden en gemeenten in het Vlaamse en het Waalse Gewest, 2012-2014, in aantallen

Bron: ADS, bewerking SVR.

Opmerkelijk is de hoofdstedelijke uitwijking naar nabij gelegen Oost-Vlaamse steden zoals Aalst (2,7% van de hoofdstedelijke uitwijking naar het VG in 2012-2014), Ninove (1,4%) en Denderleeuw (1%). Sedert halfweg de jaren 2000 zijn dit belangrijke bestemmingen voor uitwijkingen uit minder welvarende gemeenten van het BHG zoals Brussel-stad, Anderlecht, Sint-Jans-Molenbeek of Schaarbeek. Buitenlanders zijn wat sterker aanwezig in de hoofdstedelijke uitwijking naar Aalst of het aanpalende Denderleeuw (4 op de 10). Die blijken ook vaker derdelanders te zijn (6 tot 7 op de 10 buitenlanders) waaronder tal van Congolezen (2 op de 10 buitenlanders).

De uitwijking naar Ronse is een verhaal apart. De hoofdstedelijke uitwijking naar die Oost-Vlaamse grensgemeente met taalfaciliteiten kende een hoogtepunt halfweg de jaren 2000 (gemiddeld 243 uitwijkingen/jaar in 2005-2007). Sindsdien is die migratiegolf neerwaarts gekeerd (gehalveerd

in 2012-2014). Tal van uitwijkingen komen van Brussel-stad, Schaarbeek of Sint-Jans-Molenbeek (precies de helft in 2012-2014). Er zijn veel buitenlanders bij (4 op de 10), waaronder vooral Marokkanen (4 op de 10 buitenlanders).

Hoe gemeten?

De Algemene Directie Statistiek (ADS) levert jaarlijks aan de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) bevolkingsgegevens uit het Rijksregister, zowel van de stand van de bevolking op 1 januari als van de loop van de bevolking in het jaar (geboorten, overlijdens, migraties). Bij de migraties zijn kruisingen mogelijk naar observatiejaar, aard van de migratie, plaats van herkomst en van bestemming, leeftijd, geslacht en nationaliteit. De data hebben enkel betrekking op de 'wettelijke bevolking' (naar Belgisch recht), derhalve met uitsluiting van de groep van asielzoekers en personen zonder wettige verblijfsvergunning.

Meer info:

Edwin Pelfrene
Studiedienst van de Vlaamse Regering
02 553 57 82
edwin.pelfrene@dar.vlaanderen.be

